

Nyhetsbrev fra Bjarte T. Andersen -
Stiftelsen Tesfa - Etiopia 2016

Dette brevet sendes til deg som
informasjon fra Stiftelsen Tesfa,
dersom flere ønsker å motta
nyhetsbrev send gjerne en epost til
brev@tesfa-hope.org. Hvis du ikke
ønsker å motta brev, kontakt
brev@tesfa-hope.org.

Kjære venner

TILBAKE I SODDO

Jeg er nå tilbake i Soddo, denne gangen sammen med et flott team. Som vanlig er Olaf Raundalen, vår tekniker med. I fjor var Olaf dessverre hjemme, men ellers har han vært med på alle Tesfa turer til Soddo, siden det første besøket i 2011. Videre har vi med kirurg Martin Bøhler som også var med i 2013, og min datter Juliana som gjerne ville være med til Etiopia igjen - det varmer et farshjerte. Ny deltager på turen er Tone Meyer Fjeld som er røntgenlege ved sykehuset i Tønsberg der jeg arbeider til vanlig. Det er veldig spennende at flere kolleger har lyst til å være med, og vi er glade for at Tone er med i år. Vi venter også besøk av en lege til om ca to uker.

Siden vår første tur i 2011 har det, inkludert denne turen, reist ut syv leger i tilknytning til stiftelsen Tesfa. Det er med stor takknemlighet til dere hjemme som støtter oss at vi kan reise ut. Takk til dere som ber, som gir penger, oppmuntring og lar oss reise. Dere gjør det mulig for oss å reise ut for å bidra i det viktige arbeidet som gjøres ved Soddo Christian Hospital.

SPENNENDE AVREISE

Som vanlig begynte også turen i år med lang ventetid på visum, flere purringer og nervepirrende venting før vi endelig - like før avreise - fikk businessvisum. Spenningen var ikke over, tirsdag 29. mars reiste vi fra Tønsberg, men et kvarter før tog-avgang fant vi ut at jeg hadde glemt Olafs pass i skuffen hjemme. Da ble det drosje hjem i full fart, hente passet i skuffen og full fart tilbake. Når

Visum!!!

jeg kom springende inn på perrongen stod toget der enda, men dørene var låst og toget gikk. Med Olaf og Juliana og all vår bagasje. Heldigvis hadde vi beregnet god tid og jeg kom med neste tog til Gardermoen.

Forlatt av toget, venter på neste.....

Fra Gardermoen tok vi fly til Stockholm sammen med Martin for å ta Ethiopian Airline videre til Addis Abeba. Endelig kunne vi slappe av og vente på Tone. Tone kom med et senere fly fra Oslo. Så fikk vi melding om at flyet hennes var forsinket, dette går akkurat tenkte vi.... Flyavgangen nærmet seg, jeg tok kontakt med personalet på flyet og de ba meg ringe Tone. Tone var i innsjekkingen, men der fant de henne ikke i systemet, hun måtte innskrives på nytt og skriveren satte seg fast... Nå var det nesten tid for avgang og jeg stod i døren på flyet og snakket med flyvertinnene. De ble veldig interesserte i hva vi skulle i Etiopia og jeg fortalte dem om arbeidet vårt. Da jeg sa at Tone også var lege, sa de med en gang at selvfølgelig skulle de vente på henne. En av dem fortalte om en fattig nabo og venn som hadde et sykt barn. Barnet hadde en svulst og leppespalte. De hadde forsøkt å gå på sykehus i Addis, men ingen kunne hjelpe dem, kunne vi kanskje hjelpe? Sannsynligvis kan vi nok ikke det, en leppe/gane spalte kan opereres, men en svulst i hodet er vanskelig. Behovet for hjelp er enormt. Tone kom så springende inn på flyet, og vi var klar til avgang.

VI LANDER I ADDIS OG BESØKER BLACK LION

Onsdag morgen landet vi i Addis, traff vår medarbeider og venn Gerawork sammen med dr Yared, og de kjørte oss til SIM gjestehuset. Onsdag ordnet vi med sertifikat til Olaf, kjøpte litt mat til turen og besøkte Black Lion sykehuset.

Black Lion sykehuset er det største sykehuset i Etiopia og et av flere universitetssykehus i Addis Abeba. Der traff vi dr Daniel Zemenfes, som er en av kirurgene i vårt program for utdanning av gastrokirurger. Når vi kommer tilbake til Addis rundt 20. april, planlegger vi å operere sammen. Det samme gjorde vi i fjor, og jeg er veldig glad for å ha blitt kjent med dr Daniel som har videreutdanning i gastrokirurgi fra India.

Tone fikk besøke røntgenavdelingen, de har fått et nytt hus der de har to CT maskiner og en MR maskin.

Fremme i Addis

På kvelden traff vi kjente på NLM-tomten, før vi spiste middag på ett av våre stamsteder, Dashen restaurant. Dashen hadde nå blitt flyttet fra sentrum og lå nå like i nærheten av NLM-tomten.

Tone besøker røntgenavdelingen

TIL SODDO, PÅ VAKT - IGJEN

Torsdag morgen kjørte vi til Soddo, turen tar ca 6 timer og veien er ca 340 kilometer lang. Turen gikk helt fint i en ny flott buss fra Soddo Christian Hospital.

Allerede torsdag ettermiddag overtok vi vaken og er nå vakt på kirurgisk, gynekologisk og radiologisk avdeling for ca 2 millioner mennesker.

Dr Karl viser Tone rundt på røntgen

Torsdag kveld fjernet vi en batteridel fra spiserøret på en 1 år gammel jente. Hun hadde svelget en bit som stod fast i spiserøret, vi tok to røntgenbilder for å se om den fortsatte ned før vi bestemte oss for å fjerne den.

Gastroskopiutstyret som vi stadig har reparert på tidligere besøk, virket ikke... Det var jo en beskjed vi har fått før og bestemte oss for å ta en kikk. Nei, nei... det så ikke greit ut, og neste forsøk var med laryngoskopet, en fleksibel

kikkert, men da vi fant det var det nesten umulig å se igjennom og biopsitang var ikke mulig å finne. Da måtte vi bruke bronkoskopet, men det tok også lang tid før vi klarte å finne alle deler til.

Før vi kunne starte prosedyren, måtte vi ha tilgang til blodårene til jenta, etter mye strev, der vi alle var involverte, klarte endelig en av de etiopiske anestesisykepleierne å legge inn en nål på halsen. De er flinke her.

Bronkoskopet brukte vi til å fjerne batteridelen, det gikk greit, det vanskeligste var altså å finne utstyret og få inn nålen. Den lille jenta reiste allerede dagen etterpå.

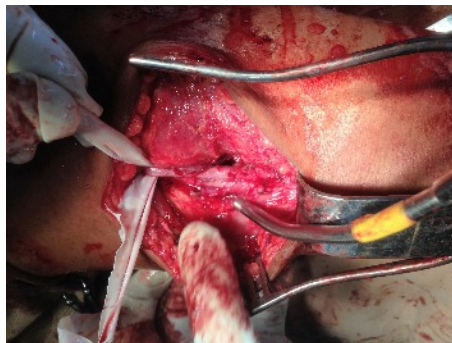
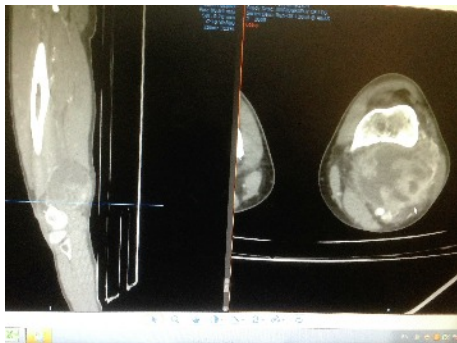
FREDAG, VI OPERERER OG OPERERER....

Dr Andrew, PAACS kirurgen med hovedansvaret her, og gynekologen Mark er reist vekk. Mark var svært takknemlig for at vi kunne komme og dekke gynekologi vakten. Han og kona bruker tiden til å reise og besøke barnebarn i Sør-Afrika. Selv om vi bare er en kort periode i Etiopia, er det mye mening i å avlaste dem som er her fast, slik at de kan puste ut litt.

Tilbake er den etiopiske kirurgen, som allerede har hatt alle bakvaktene i snart to uker, det er også to - tre leger i spesialisering. Når vi kom var vi nok til å bemanne to stuer og vi fikk da gjort unna 5 operasjoner på to stuer. Tone brukte mesteparten av dagen til å bli kjent på røntgenavdelingen, hun overtar der som røntgenlege nå som dr Karl Roth reiser hjem. Roth blir hjemme på ubestemt tid, her er det behov for hjelp på røntgenavdelingen.

Martin og jeg opererte sammen med Gezahegn en tumor baktill på kneet. CT viste tegn til ondartet tumor, men vi var ikke helt sikre på det klinisk. Tumor ble fjernet, den lå tett inntil bein, nerver og blodårer, så blir den sendt til Addis og vi får svar etter noen uker på hva vi egentlig fjernet. Tumoren viste seg å inneholde brunlig væske og noe halvfast masse.

Etter lunsj ble også Juliana med på sykehuset og fikk se en operasjon der vi strekker ut kneleddet til en pasient som har hatt hudinfeksjon med kjøttetende bakterier, fått fjernet hud og så fått stivt kne. Operasjonene med fjerning av hud og sår var gjort helt greit, men pasienten hadde blitt stelt med på det andre sykehuset i byen, der har de ikke hudtransplantasjonsutstyr. Pasienten var derfor sendt over til Soddo Christian Hospital for å få utført hudtransplantasjon. Noe annet de manglet på det andre sykehuset, er fysioterapi. Denne pasienten har derfor ligget i flere uker og fått greit sårstell, men endt opp med et stivt kne. Heldigvis gikk det greit å rette ut kneet, og pasienten er klar til hudtransplantasjon neste uke.

LØRDAG, GLEDER OG SORGER

Vi begynner tidlig med visitt kl 07:30. Natten har vært rolig uten utrykninger, men vi opererer videre til sene ettermiddagen. Først er det en reoperasjon etter en vanskelig blindtarmoperasjon. Det kommer puss ut av midtlinjen og vi må åpne og se. Tråden har falt av stumpen og vi knytter på nytt, men tarmen virker hard og fortykket rundt blindtarmstumpen, dette kan være kreft. Hos eldre pasienter kan blindtarmbetennelse være forårsaket av kreft. Det kan også godt være kraftige betennelsesforandringer pga blindtarmbetennelsen. Vi gjør derfor ikke mer i dag, enn å lukke huden og planlegge ny operasjon på mandag for enten å skylle en gang til og lukke ordentlig, eller fjerne tykktarmen med kreftsvulsten. Før neste operasjon vil vi gjøre CT - røntgen. CT er et fantastisk hjelpemiddel for oss kirurger, og vi er glade for muligheten til å ta CT her og for Tone som er med og kan hjelpe oss å tolke dem.

Senere på dagen skyller Martin en urinblære full av blod på en pasient og legger suprapubisk kateter på en annen. Det var kanskje hans urologdag i dag? Han fikk også vist dr Gezahegn bruken av Ellik-skylling; å gi videre praktisk kunnskap til etiopiske leger er et av våre viktigste mål!

Høydepunktet var vel når Martin og Tone fikk være med Gezahegn på keisersnitt, og Tone klippet navlesnoren. Det ble en velskapt og fin gutt! De har nå også fått varmelamper på stua, slik at barnet ble straks pakket godt inn og lagt under varmelampen.

Operasjonene denne dagen ble avsluttet med fjerning av en blodigle fra skjeden til en liten jente som hadde hentet vann til familien. Blodiglene ligger i vannet og venter på verten, vanligvis nesebor til større dyr som drikker i vannet. Noen ganger vil iglene da angripe mennesker i stedet.

På sykehuset ligger det til enhver tid flere traumepasienter, her er oftere og oftere trafikkulykker. Vi har flere med alvorlige hodeskader som ligger her. En av dem har ligget bevisstløs etter en motorsykelulykke for flere dager siden. Han har nå tatt en ny CT som viser forverring av tilstanden. Vi vurderer å operere ham for å avlaste trykket inne i hjerneskallen, men etter diskusjon med den etiopiske legen velger vi ikke å operere, erfaringene her er dårlige ved slike alvorlige tilstander, senere samme natt dør pasienten. Fødsel, nytt liv og død på samme vakt.

SØNDAG, ALENE

Fra sykehuset i Tønsberg tok vi med stomiposer, takk til alle dere som samler inn! På sengeavdelingen fant vi denne pasienten med stomi etter et brokk i mellomgulvet og operasjon som endte med utlagt tarm. Stomiposen hans var en rød plastikkpose med avføring som lakk rundt. Jeg fikk gitt han en av posene jeg hadde med fra Tønsberg.

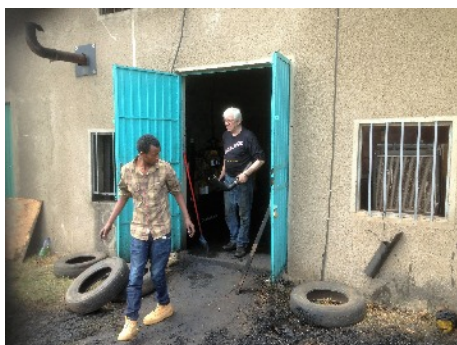

På søndag begynte det å komme mye puss ut av midtlinjesåret hans og vi fikk først tatt ultralyd og deretter CT. Det endte med en liten operasjon for å tømme ut en overfladisk pusslomme.

I dag har jeg igjen vakt, og Martin, Tone og Juliana har dratt på fjelltur. Det blir sikkert en flott tur! De drar opp til Soddotoppen, en fjelltopp jeg bare har sett opp mot, fordi jeg har hatt vakt stort sett hele tiden jeg har vært her. Men, en gang blir det min tur til å ta turen, og nå kan Juliana vise meg veien!

Det har vært en innholdsrik tur så langt, vi fungerer fint sammen i teamet, og jeg gleder meg over at det er flere som blir med på Tesfa turer! På onsdag kommer Kenneth Fjeld, mannen til Tone og deres to barn. Han skal jobbe litt sammen med Olaf og det er flott at også noen kommer som kan jobbe med Olaf. I dag har også Gerawork kommet og skal også arbeide sammen med Olaf, vi er nå representert her både med et stort lege- og teknikerteam!

Olaf har under oppholdet reparert både generator, UPS og høytrykkspyler. Neste uke skal han noen dager til Jinka sammen med Gerawork. Vi ønsker dem god tur!

Vi har nylig feiret påske hjemme, her i Etiopia er det fremdeles noen uker igjen til de feirer påske. Påskens budskap om Jesu kjærlighet til oss, han gav sitt liv for oss, er et viktig grunnlaget for vårt arbeid. Herfra kan vi fremdeles i noen uker ønske dere god påske!

Å være her lærer oss ydmykhet og respekt overfor de legene som arbeider her hver dag, og ikke minst overfor alle lidelser pasienter og pårørende går igjennom. Det er et privilegium å være her!

Takk til dere hjemme som støtter oss, og følger med oss! Vi kunne ikke vært her uten deres hjelp.

Med vennlig hilsen

Bjarte Tidemann Andersen